Neboj se, Lauro

Jan Balthasar Cebecauer

Někdy si připadám nepřiměřeně privilegovaná, že si to nezasloužím, tenhle život. Že jsem měla větší štěstí než jiní, kteří na něj nedosáhli. Stálo mě to spoustu úsilí, ale přesto. Teď usrkávám teplé cappuccino z porcelánového hrníčku prapodivného tvaru na zahradě kavárny, kde už nějakou dobu pracuji, zatímco moji známí, rodina, všichni, co zůstali u nás doma, mají sotva co do úst. Nejen to. Nemohou si spolu v klidu sednout, ulehnout do postele a nemyslet na to, že mohou každou chvíli přijít o dům či o život.

Také jsem se o svůj život bála. Vše to začalo, když jsem dopisovala seminární práci v knihovně naší školy. Při tom na obrazovce televizoru sledovala, jak se kolem mě rodí občanská válka. Rychle to věděli téměř všichni. Bylo to ve všech médiích, i když často zkresleně. V televizi i v rozhlase. Únosy, vraždy, výbuchy. Strach. Strach cítil v tu dobu snad každý. Co se stane s nimi a s jejich rodinou? Přijdou o domov? Neměli by kam jít. Po celém městě jsme slyšeli tisíce výstřelů každou minutu, vědělo se o tisících mrtvých a jistě jich už bylo mnohem více. Začínalo se zdát normální přicházet o blízké, o rodinu. Necítit se v bezpečí ani doma, bát se o život svůj i ostatních.

Už od malička jsem mívala strach z různých malicherností. Všeho jsem se bála. Zůstat sama ve tmě. Pavouků, hadů. Hlasitých zvuků. A tak zůstat ve strachu války, to jsem prostě nemohla. Věděla jsem, že musím odejít.

Chtěla to i maminka. Ať jsem v bezpečí, v klidu dostuduji. Ať nemyslím na válku.

A tak jsem odešla, do střední Evropy.

Mám tady pratetu. Kvůli občanskému konfliktu u nás doma odešla už před mnoha lety a stihla se tu zabydlet. Naučit se jazyk a najít si stálou práci. Daří se jí dobře a občas přijede domů za rodinou, na oslavy či svátky. Dodnes žije sama ve velkém bytě v centru města, a tak se mi podařilo alespoň sehnat místo k bydlení. Je to takový můj úkryt. Nejen před válečným světem a před všemi strachy, které teď prožívám, ale také komfortní zóna v cizí zemi, kde lidem nerozumím. Úkryt před vším tím novým, co je kolem mě. Nechci se tomu bránit, ale je to nesmírně těžké. Dorozumět se. Zapadnout. První den jsem měla problém jen dojít do pekárny. Chtěla jsem deset housek a dostala čtyři bagety.

Němčina je těžký jazyk. Nejen gramatika, ale také výslovnost. A mně jazyky nikdy moc nešly. Prvních několik týdnů jsem musela všude chodit s pratetou. Na úřady, vyřídit vše potřebné. Na nákup, zapsat se tady na vysokou školu.

Začátek byl těžký, a nemám pocit, že by to teď bylo o moc lehčí. Život v cizí zemi je vždycky náročný. Neznáte jazyk, lidi. Nerozumíte místní kultuře, zvykům. Chybí vám domov, rodina, přátelé, místa, na která jste tak rádi chodili. Bez pratetičky bych to nezvládla. Nedokázala bych si vše zařídit, nevěděla bych ani, co všechno je potřeba.
A cítila bych se tak moc sama.

Místní by se ke mně chovali odlišně. Bez respektu, s despektem. Lidé jako já, kteří přišli z cizí země, zejména z Blízkého východu, jsou mediálně odsuzováni, nenáviděni a ponižováni. Že si nechtějí najít práci, studovat. Jsou nebezpeční a chtějí zůstat společensky vyloučení. Ač to možná platí ve výjimečných, jednotlivých případech, já jsem taková nebyla a být nechtěla. Přesto se na mě okolí tím pohledem dívalo. Doteď se tak někteří dívají. Vadí mi to. Ale nezbývá mi než jim dokázat, že taková nejsem.

Moje přihláška na univerzitu byla… úspěšně přijata! Nedokážu slovy ani popsat, jakou radost jsem v tu chvíli měla. Nejen já, ale hlavně prateta. Znamenalo to, že se konečně mohu, alespoň trošku, postavit na vlastní nohy. Že už nebudu jen bezprizorní cizinka. Zároveň jsem začala pracovat jako číšnice v téhle kavárně a restauraci, hned naproti našemu domu. Prateta přišla každé odpoledne na kávu a zkontrolovat, jak se mi daří. Také jsem pravidelně navštěvovala jazykovou školu a v němčině se každým dnem zlepšovala. Základní fráze už mi problém nedělaly, komplexnější gramatika však pořád velmi.

Maminka mi každé ráno psala, že je to doma strašlivé, ale oni jsou zatím naštěstí v pořádku. Já, i přes tu dálku, která mě od domova dělila, na celou situaci nedokázala přestat myslet. Žila jsem ve městě, kde o krutosti života ve válce neměl téměř nikdo ani potuchy. Našla jsem si několik nových přátel, ti mě ale nikdy nemohli úplně pochopit. Nevěděli, jaké to je, bát se o život vlastní rodiny. Nevěděli, jaké to je, když vám domov může každou vteřinou zmizet v sutinách.

Já měla prostě strach. Když jsem šla na nákup, když jsem usínala, snídala nebo se učila. Nedokázala jsem přestat myslet na to, v jakém jsou nebezpečí. Můj nový život byl jako z pohádky, ale nedokázala jsem to. Nedokázala jsem žít jinak než ve stínu války.

Když snídám, myslím na to, zda mají doma co jíst. Vím, že žijí o suchém chlebu a vodě. A tak mě někdy přepadne pocit, že žiju ve strašné rozežranosti. Ne takové, pod kterou se prohýbají stoly, ale když mě čekají tři teplá jídla denně, zatímco doma nemají více než suchary, trochu se za to stydím. Že jsem utekla, všechny tam nechala. Maminka by mi řekla, ať nad tím takhle vůbec nepřemýšlím, ale to nejde. Cítím se provinile a nedokážu na to přestat myslet.

Další ráno mi od ní opět přišla zpráva, že jsou v pořádku. Vždycky mě to alespoň trošku uklidní.

Řekla jsem to tetě. Také musela mít strach. Byla to i její rodina. Ona byla jediná, kdo mi mohl rozumět. Kdo mě mohl pochopit. Jediná, se kterou jsem o tom mluvila a nepřipadala si, že popisuji akční film, ale situaci, kterou naši blízcí skutečně prožívají. A já, i přes tu dálku, s nimi.

Tetička mi vždycky odpověděla tou stejnou, už ohranou, větou: „Neboj se, Lauro.” Jako by to bylo moje rozhodnutí. Jako bych se chtěla bát. Jako by se to nedělo samo od sebe. Já si dokonce první dny po útěku myslela, že to z hlavy dostanu. Časem, když je to vše tak strašlivě daleko. Ale to prostě nestačí. Asi jsem byla naivní. Před strachem se marně utíká. Sice se už

nemusím bát o sebe, ale strach o moji rodinu, o nejlepší kamarádku, o spolužáky, je snad ještě silnější.

Ráno jsem opět čekala na zprávu od maminky. Do devíti hodin, do desíti, do půl jedenácté. Žádná notifikace nepřišla. Napsala jsem proto já.

„Ahoj mami, jste v pořádku? Jak to tam u vás vypadá? My toho ze zpráv moc nevíme. Ozvi se, prosím, co nejdříve to půjde. Laura"

Odeslat. Koukala jsem chvíli na displej. Na chybovou hlášku, která se přede mnou objevila.

„Vaši zprávu se nepodařilo doručit."

Zlomilo mě to.

Zůstala jsem ležet na posteli, opřená o jeden polštář, neschopná vstát ani plakat. Přišla jsem si naprosto prázdná. Už navždy zlomená. Od toho rána bylo všechno jinak.